

TA' FAT OM DANSEN

Resume af 3 evalueringsrapporter

- En forskningsbaseret evaluering af programaktiviteter i det landsdækkende projekt Ta' fat om dansen, der er projektstyret af Dansehallerne og støttet af Nordea-fonden.

Den forskningsbaserede evaluering er ledet af lektor Susanne Ravn

Rapporterne er udarbejdet ved: Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet - Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet (SDU) i samarbejde med Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund og Forsknings- og Innovationscenter for Idræt, Bevægelse og Læring, SDU/UCL.

Forfattere

Rapport 1: Christina Blicher Johnsen, Susanne Ravn,

Rapport 2: Malene N. Mortensen, Lise M. Elkrog-Hansen, Christine L. Haslev, Mette Jacobsen, Malene Hess-Petersen, Christina S. N. Andersen, Susanne Ravn

Rapport 3: Karsten Elmose-Østerlund og Sandra Christiansen

RESUME

TA' FAT OM DANSEN - RAPPORT 1

EVALUERING AF DANS MED DIN NABO OG UNGE PÅ VEJ SOM SOCIAL OG ÆSTETISK AKTIVITET

Medskabende dans danner nye sociale relationer på tværs af køn og generationer

Rapport 1 fokuserer på danseforløbene Unge på vej og Dans med din nabo og undersøger, gennem observation af og interviews med deltagerne, hvordan dans opleves som social og æstetisk aktivitet i medskabende dans. Det vil sige, at deltagerne i de to forløb har været aktivt involveret i at finde på og skabe dansebevægelserne til en afsluttende forestilling.

Hovedkonklusionen i rapporten er, at de sociale relationer i medskabende danseaktiviteter er i centrum for deltagerens oplevelse. Rapporten argumenterer for, at medskabende dans ikke kun er et middel til at skabe sociale relationer, men i sin essens er social. **Med andre ord udvikler deltagerne anderledes sociale relationer, når de tager aktivt del i medskabende dans og kommunikerer gennem bevægelser.** Det skaber nye møder på tværs af aldersgrupper; nye møder i allerede etablerede sociale fællesskaber, som det er tilfældet i en gymnasieklasse, der undersøges; samt nye og anderledes relationer mellem familiemedlemmer. For eksempel beskriver en ung far, hvordan han har fået en endnu tættere relation til sin datter i et danseforløb, fordi han for første gang oplever hende som en ligeværdig samarbejdspartner. Også nye møder på tværs af generationer har været en øjenåbner for mange deltagere. En gruppe unge deltagere fra København beskriver for eksempel, at de havde meget respekt for de ældre deltagere på 60+: "Det er bare VILDT sejt, at de er her og de kommer, og de er over 60 år!".

Danseformidleren er en vigtig guide

Rapporten understreger, at **danseformidleren spiller en afgørende rolle i forhold til, hvordan deltagerne arbejder med deres egne bevægelser**, når de skal skabe indhold til en fælles forestilling, hvor alle bidrager med koreografisk materiale. Flere deltagere udtrykker, at danseformidlerne er gode til at inddrage deltagerne med de specielle karakteristika, de hver især medbringer. En deltager udtaler for eksempel: "Det er virkelig en fantastisk pædagogik, de har kørt dér. På den ene side forpligtelsen og: "Du er nødvendig", og på den anden side: "Okay, det er det, du kan, men det er også lige nøjagtigt dét, vi skal bruge!" (Red. Dansehallerne).

Det æstetiske er svært at italesætte

Oplevelsen af at kommunikere noget om sig selv og verden – at opleve den medskabende dans som et æstetisk udtryk – fylder langt mindre end de sociale aspekter hos deltagerne i Dans med din nabo og Unge på vej. I de tilfælde, hvor der har været tale om en sanselig, æstetisk oplevelse tyder alt på, at det er afgørende, at deltagerne føler sig trygge blandt de øvrige deltagere. Rapporten peger dog også på, at de æstetiske oplevelser er svære at italesætte, og at man med rimelighed kan spørge, om ikke den medskabende dans – i sit væsen – er en æstetisk aktivitet, idet den inviterer deltagerne til at være sanseligt udforskende og bevægelsesfortolkende. En af de ældre deltagere i Dans med din nabo udtaler for eksempel "Vi er jo ikke så bøjelige, som da vi var unge. Men at man har et liv bagved sig - og kan give udtryk for det liv. Det synes jeg, at underviseren giver god plads til." (Red. Dansehallerne).

RESUME

TA' FAT OM DANSEN - RAPPORT 2

EVALUERING AF DANS I SKOLEN- DANSENS LÆRINGSPOTENTIALER SET I EN SKOLEKONTEKST

Rapporten har fokus på programmet Dans i skolen og kommer med overvejelser om og anvisninger på, hvordan danseformidlere, lærere og elever kan arbejde med dans i skolen.

Alle de observerede danseforløb har været afviklet af en ekstern professionel danseformidler.

De sociale relationer

Både lærere og elever peger entydigt på, at **programmet har haft positiv betydning for deres sociale relationer i klassen.**

Eleverne fremhæver, at de blev overraskede over måden at danse på, og at det er sjovt at være med til at finde på bevægelser og selv at skabe dansen. Det er i den sammenhæng vigtigt for eleverne at opdage, at alle er lige gode til det – og at alle kan bidrage med noget.

Det sanselige fylder mere i dans end i idræt

Det er væsentligt at fremhæve, at eleverne i alle forløb – på tværs af forskelligheder – oplever, at de bruger kroppen helt anderledes, end de gør i andre sammenhænge som for eksempel idræt. **Der er en anderledes sanselighed på færde, når de danser.** Derudover har eleverne også en opfattelse af, at dansen er uden regler, at det er tilladt at lave fejl, og at de selv må bestemme og finde på bevægelser til deres egen dans. En elev udtrykker det således:

”Man skal bare sådan kaste sig løs. Der er ikke nogen regler for, at dét må man ikke, og dét må man ikke. Det er meget sådan, at man må bare sådan springe op i luften, lægge sig ned på jorden eller et eller andet.” (Red. Dansehallerne).

Æstetisk læringsrum

Rapporten konkluderer også, at det kunstneriske pædagogiske danserum, man ønsker at etablere i Dans i skolen-aktiviteterne, er ganske anderledes end det, der typisk kendetegner læringsrummet i en mere traditionel undervisning i et klasseværelse. I Dans i skolen-aktiviteterne er der fokus på den sansende, den skabende og den udtrykkende krop, og momentvis opstår der magiske øjeblikke, hvor undervisningen går op i en højere enhed.

Danseformidleren er rollemodel

Det spiller en væsentlig rolle, at den, der underviser i dans, kan *vise* og *gøre* – og tør gøre noget anderledes med kroppen. Danseformidlerens kropslige involvering er selve udgangspunktet for, at eleverne får øje på, hvordan de også kan bruge kroppen anderledes, end de plejer, når de skaber deres egne danse.

Når børnene har dans som et obligatorisk fag på skemaet, skal de nedbryde nogle barrierer, og indstille sig på, at *nu* skal der danses. De deltager ikke uden videre i aktiviteten, og de engagerer sig ikke uden videre i det medskabende. I den sammenhæng er danseformidlerens evne til at skabe et læringsrum for dans i første omgang vigtigere end den professionelle dansefaglighed. Beskrevet anderledes kort: for at kunne udfolde

RESUME

dansens læringspotentialer – herunder medskabelse – er det en betingelse, at danseformidlerne formår at skabe et specielt læringsrum for dans. I forlængelse heraf peges der i rapporten på forskellige forhold, danseformidlerne kan være (mere) opmærksomme på i deres fortsatte udvikling af den gode praksis:

- Danseformidleren skal gøre sig klart, at det at finde på og eksperimentere med bevægelse kan være grænseoverskridende for eleverne, og det kan være svært at slå sig løs og udtrykke sig frit i klassesammenhæng.
- På samme måde kræver det tilvænning at have tæt kropskontakt og at optræde med sin dans. Her kan danseformidlerne med fordel overveje, hvilke små nuancer de kan jonglere med i organiseringen af undervisningen undervejs – Hvor meget skal eleverne røre ved hinanden, kan man optræde for hinanden i mindre grupper? etc.
- Hvis danseformidleren er lydhør overfor de fortællinger og erfaringer, som eleverne bærer med sig, og bruger det i undervisningen, kan der opstå en unik synergi mellem læreren og eleverne i læreprocesserne.

RESUME

TA' FAT OM DANSEN - RAPPORT 3

DELTAGERNES VURDERING OG UDBYTTTE AF DANS MED DIN NABO, UNGE PÅ VEJ OG DANS I SKOLEN

Rapport 3 konkluderer, at Ta' fat om dansen er et projekt, der skaber danseglæde, fællesskabsfølelse og personlig udvikling.

Dans i skolen, Dans med din nabo og Unge på vej har skabt positive oplevelser for de fleste deltagere, og de har udviklet sig personligt ved at afprøve grænser igennem danseaktiviteterne.

I Dans med din nabo har det været en stor oplevelse for deltagerne at arbejde sammen med forskellige mennesker fordelt på flere forskellige aldersgrupper. Samlet set er der **stor fokus på det sociale aspekt i at være med i programmerne**. Det er bemærkelsesværdigt, at 87 pct. af deltagerne i Dans med din nabo og 98 pct. af deltagerne i Unge på vej 'i høj grad'/'i meget høj grad' mener, at aktiviteterne er sociale. Til sammenligning peger lign. undersøgelser på, at kun 55 pct. af medlemmerne i gymnastikforeninger mener, at det sociale har stor betydning.

Andelen af deltagere, der har fået nye venner gennem Dans med din nabo og Unge på vej, er på niveau med andelen af de medlemmer af idrætsforeninger, der er blevet spurgt om det samme; Her svarer 79 pct, at de har fået nye venner gennem deres idræt.

Sammenligner man med den gruppe af medlemmer i idrætsforeninger, der har været medlem i mindre end et år, er andelen, der har fået nye venner, nede på 48 pct. Og det er markant lavere end i de to danseforløb, der også har haft en varighed på under et år.

Hvem er deltagerne i Dans med din nabo og Unge på vej?

Dans med din nabo: Gennemsnitsalderen er 53 år, de fleste er kvinder, der er en overvægt af folkepensionister og deltagere med et højt uddannelsesniveau. En stor del af deltagerne har boet længe i deres lokalsamfund. Deltagerne er næsten udelukkende etniske danskere med et godt helbred.

Unge på vej: Primært unge, etniske kvinder med en gennemsnitsalder på 19 år og et godt helbred. Næsten alle er under uddannelse, og størstedelen har boet det meste af deres liv i lokalsamfundet.

Hvorfor deltager de

I Dans med din nabo og Unge på vej er det muligheden for at udvikle sig inden for dansen, prøve kræfter med noget nyt og være fysisk aktiv.

Lærerne fra programmet Dans i skolen deltager, fordi det giver mulighed for udvikle eleverne, inddrage nyt i undervisningen, og selv lære noget nyt. De tilføjer, at **det var motiverende at arbejde frem mod et slutprodukt**.

Dans stimulerer kreativiteten, styrker samværet og motiverer til mere bevægelse i skolen

Dans i skolen har præsenteret eleverne for nye vinkler på dans og har motiveret til mere bevægelse.

Eleverne har fået fokus på kreativitet og en øget opmærksomhed på kropslige færdigheder. En stor del af de adspurgte lærere (96 pct.) mener, at Dans i skolen 'i høj grad/i nogen grad' også har været med til at forbedre klassernes trivsel, og det har motiveret flere til at deltage aktivt i idrætstimerne.

RESUME

76 pct. af de adspurgte skolelærere vurderer, at dans motiverer eleverne til mere bevægelse.

91 pct. af de adspurgte lærere mener, at danseforløbene 'i høj grad'/'i nogen grad' har haft en positiv effekt på hovedparten af elevernes kropslige færdigheder.

Lærerne føler sig bedre klædt på til at kunne bruge dans i undervisningen.

Dans i skolen motiverer også lærerne til at benytte rytme, dans og bevægelser som små aktive pauser i undervisningen.

Videre forløb

Rapporten peger på, at der er en overrepræsentation af etnisk danske og kvinder i programmerne, så måske kan man fremadrettet arbejde på at inddrage flere mænd og flere med anden etnisk baggrund.

Mange af deltagerne har haft stort udbytte af at arbejde på tværs af alder, køn og kultur – I Rapporten nævnes det, at Dans med din nabo med held kan prøves i situationer, hvor det kræver opløsning/håndtering af forskellighed – hvad enten det gælder alder, køn, kultur etnicitet etc.